

УДК 378.091.33:069

DOI: 10.31866/2617-7943.1.2018.147571

Ганна Андрес,
кандидат історичних наук, доцент,
Національна академія
образотворчого мистецтва та архітектури,
Київ, Україна
anandres@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2643-0944>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ВИСТАВКОВИХ ПРОЕКТІВ ЯК СКЛАДОВА ПРАКТИЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

Мета роботи. Виставкові проекти – неоцінений ресурс для ефективної організації і проведення практичних занять для студентів спеціальностей музеєзнавство, мистецтвознавство та ін. Виставковий процес дає можливість студентській аудиторії не тільки реалізувати свій творчий потенціал, а й набути практичних навичок необхідних сучасному фахівцю. **Методологія дослідження.** Основою методології дослідження стали принципи об'єктивності, системності та такі загальнонаукові методи дослідження, як аналіз і синтез. Аналітичний метод – дозволив виявити специфіку діяльності процесу організації художніх виставок, а синтетичний – визначити закономірності. **Наукова новизна** полягає в моделюванні виставкового процесу, характерною особливістю якого є те, що основним його учасниками виступають студенти, що значно різниться від аналогічного процесу у музейній галузі. **Висновки.** Проаналізовано характерний процес реалізації виставкових проектів та сформульовано методіку роботи із студентами при здійсненні виставкового процесу. Апробація результатів дослідження здійснена на п'ятьох виставкових проектах творів українського академічного живопису протягом 2015–2017 рр.

Ключові слова: виставковий проект, твори живопису, музей у складі навчального закладу, процес організації, практичні завдання.

Вивчення зазначеного питання та аналіз наявних літератури і джерел засвідчує, що протягом останнього періоду зростає кількість публікацій в інтернет-виданнях стосовно ролі сучасного куратора у масштабних мистецьких проектах. Загалом, в Україні процес організації та проведення виставкових проектів розглядався в класичних музейних виданнях та навчальних посібниках Ф. Вайдахера, Т. Юрєнєвої, Рутинського М. Й., Стецюк О. В. (Рутинського, & Стецюк, 2008) та ін.

Враховуючи актуальні вимоги до підготовки фахівців в галузі культури і мистецтв ЗВО – вагомою складовою стає набуття практичних навичок. Активізація процесу студентської мобільності вимагає від майбутніх фахівців набуття практичного досвіду, що збільшує їх шанси на участь в міжнародних стажуваннях. Цьому питанню присвячена стаття щодо специфіки студентського стажування за кордоном і особливості

діяльності по організації художньої виставки в рамках міжнародних студентських стажувань Морозової А., Ахьямової І. «Организация художественной выставки как способ международной студенческой стажировки (на примере выставки «Краски Урала» в г. Прага)» (Морозова, 2015). Однак, враховуючи специфіку технічної складової виставкового процесу, економічні чинники які відмінні в різних країнах Європи – українська практика вимагає розробку методики, що враховує як міжнародні так і національні принципи. Щодо цього питання найбільш показовою є методика представлена в В. Лагутиною «Методичний матеріал – Організація та керівництво виставковим процесом на прикладі виставки живопису жіночого портрету харківських художників «Золота» (Лагутина). Інтерв'ю Анни Хвиль із незалежним куратором Н. Перевізник «10 шагов в организации успешной арт-выставки» (Перевизнык, 2012) – це чітко структуровані поради, які можна використовувати у практичній роботі із студентами.

Однак, особливістю представленої методики є саме роль студентів і можливість реалізації ними виставкового процесу та участь на кожному етапі роботи. Тому, можна зробити наступні висновки: останні дослідження в основному представлені електронними джерелами, що аналізують процес підготовки та проведення конкретного культурно-мистецького процесу, роль куратора, місце та вдосконалення виставкового процесу в музеї. В наявних джерелах недостатньо представлена роль студентів та можливість виконання виставкового проекту в якості практичних завдань.

Незважаючи на велику потребу підготовки музейних фахівців – система зберігання цінностей в музеї не дозволяє студенту стати реальним учасником виставкового проекту, частково це можливо в якості співробітника приватної мистецької установи.

Джерелом для реалізації таких проектів та практичних завдань може стати музей у складі навчального закладу, який містить – художні та етнографічні фонди, фото та архівні матеріали, документи та пам'ятки історії ЗВО та ін.

Актуальність питання організації виставок є своєрідним показником активного представлення національної культури як на міжнародному так і на національному рівні. Якість мистецьких проектів оцінюється не тільки фаховими критиками, а й у першу чергу відвідувачем. Розвиток професійних якостей, нове бачення класичної виставки виховується на рівні мистецьких навчальних закладів, тому участь студентів від найперших років навчання є надзвичайно важливою та дозволить формувати професійні навички не тільки в теорії, а й практичною діяльністю. Як результат – мати переваги на ринку праці, сформує інтерес до обраної спеціальності. Необхідно формувати чіткі уявлення про процес створення виставки та здатність до самостійного прийняття рішень в ході вирішення фахових питань. **Метою** даної статті є дослідження організації

та методика проведення виставкової діяльності. **Предмет дослідження** – методика як комплекс організації та проведення виставкового процесу за участю студентів мистецьких навчальних закладів.

Виставка (тимчасова експозиція) – сукупність музейних предметів, виставлених для огляду на короткий термін (Словник основних музейних та екскурсійних термінів, 2013). Розрізняють виставки: місцеві, національні, міжнародні, всесвітні, спеціалізовані, присвячені тільки одній сфері діяльності людини. До останніх відносяться: художні, промислові та ін. Також розрізняють виставки періодичні (тимчасові) і постійні. За тематикою бувають вузькоспеціалізованими, широко спеціалізованими, універсальними – для широкого кола відвідувачів (Концепція розвитку виставкової діяльності, 2003). Універсальна виставка, в обмежених часових рамках є найбільш відповідною для практичних занять.

Особливістю музеїв є те, що вони використовують свої фонди для популяризації першоджерел – показу їх в експозиційних залах, на спеціальних виставках, за допомогою екскурсій, лекцій або інших видів інформування (Фецко, 2013). Підготовка молодих фахівців в умовах сучасної вищої школи вимагає впровадження нових методів, які поряд із набуттям студентами ґрунтовних теоретичних знань дають можливість отримати практичні навички для застосування їх у майбутній професійній діяльності.

Однією із форм набуття студентами практичних навичок є залучення їх до організації й проведення навчальних виставкових проектів. Особливого значення тут набуває співпраця ВНЗ із дитячими школами мистецтв та використання потенціалу музеїв у складі навчального закладу. Це дає більш широкі можливості залучення творів мистецтва та пам'яток до виставкового процесу та спрощує процедуру їх отримання.

Студенти факультету теорії та історії мистецтва НАОМА, стали активними учасниками культурно-мистецького проекту – виставки «Київ. Три покоління», ініційованої Благодійним фондом «Києво-Печерська Лавра» спільно з Дитячою школою мистецтв № 9, за сприяння кафедри живопису та композиції, а також кафедри архітектури і синтезу мистецтв НАОМА. Проект демонстрував зв'язок між творчими поколіннями (учні школи - студенти – педагоги Академії) і був спрямований на широке коло відвідувачів. В даному проекті молоді фахівці отримали свободу на реалізацію власних ідей, які виходили за межі початкової концепції. (Ардрес, 2016, с. 35).

Протягом 2015–2017 рр. за таким принципом були реалізовані й наступні проекти, що демонстрували український академічний живопис. Це: «Красномовний світ мовчазних речей» – виставка натюрморту; «Навколо мого буття» - виставка пейзажного живопису, «Як сонце застигло у рамах» – авторська виставка творів декоративно-ужиткового мистецтва художниці О. Динисюк та проект «Ми споглядаємо за вами» –

виставка портретів XVIII–XX ст. Треба зауважити, що для реалізації процесу також були задіяні фонди кафедри живопису і композиції НАОМА,

Основним завданням яке стояло перед нами – сформувати у студентів професійне ставлення і погляд на реальні твори мистецтва, які відносяться до державної частини музейного фонду України. Тобто, в роботі студентами використовуються твори мистецтва високої культурно-мистецької та художньої ваги, таких відомих митців українського академічного живопису як: Штільман І. Н., Шавикін Д. М., Трохименко К. Д., Єлева К. М., Яблонська Т. Н., Григор'єв С. О., Пузирков В. Г., Вітковський Л. І., Шовкуненко О. та ін.

Організатори художніх виставок повинні усвідомлювати, що для потенційного відвідувача на першому місці стоїть критерій «подобається – не подобається». У ці поняття вкладається не тільки сама тема експозиції, але багато інших чинників, а саме: зручне розташування виставкового залу, інфраструктура, художнє оформлення, правильне рішення світла, пояснювальний текст, наявність каталогів або покажчиків, альбомів і т.п.

Організатори повинні, продумати ідею, образ виставки, уважно підходити до відбору учасників, робити акцент на сильних сторонах мистецького об'єднання. Таким чином, необхідно привернути увагу публіки, розраховуючи в більшій мірі на емоційність сприйняття (Логутова, 2005, с. 4).

Завдання стояло навчити студентів написанню концепції виставки, підготовка договорів, додатків до договорів, вміння працювати із творами, їх відбір із фондів, фото фіксація, пакування, підготовка етикетажу англійською та українською мовами, і супровідного матеріалу, експонування. Здійснити відкриття виставки. За результатами виставки пейзажного живопису студентами самостійно було підготовлено «фото бук» (Что такое инстабук, 2017).

Популяризаційною складовою таких проектів – є ознайомлення відвідувача із культурним надбанням України та видатними митцями – що призвело до ґрунтовного вивчення студентами біографій митців, підготовку есе та ознайомчих текстів, аналіз результатів проекту. Варто також зауважити, що проведення таких проектів із залученням широкого кола глядачів – це ще й складова реклами діяльності навчального закладу, демонстрація його рівня, шанобливого ставлення до своєї історії й здобутків.

Сьогодні, виставкова діяльність є однією з найбільш актуальних сфер сучасної світової економіки, культури і розвитку суспільства. А художні виставки крім своєї естетичної, культурної і, в індивідуальних випадках, філософської місії несуть ще й важливий фактор визнання робіт того чи іншого автора. Одна з основних цілей проведення виставки – виставка повинна запам'ятатися, залишити емоційний відгук, змусити задуматися про тему, пробудити дослідницький інтерес (Лагутина).

Для виконання завдання, необхідно комплексно підійти до поставленої мети, дати студентам можливість повністю реалізувати свої задуми. Основною проблемою на цьому етапі, ми можемо назвати необхідність донесення до студента проблеми поєднання «бажаного і дійсного». Необхідно зосередитися на реальних можливостях. Відсутність досвіду призводить до нереальних, як з організаційної так і з фінансової сторони, пропозицій у студентів.

На цьому етапі необхідно чітко виділити мету виставки і глядацьке коло. Виставка портрета, була розрахована на широке коло відвідувача спрямована на підвищення культурного рівня та на популяризацію академічного мистецтва. Ідея виставки, також належала студентам і основною метою було – прослідкувати трансформації погляду скрізь віки. Погляд людини XVIII століття і нашого сучасника, літньої людини і школярки 50-х років XX століття. Велике значення має назва виставки. Продумана назва зацікавить відвідувача та допоможе більш адресно розкрити представлену тему (Как организовать художественную выставку, 2017).

Тобто, на цьому етапі проекту опрацьовується ідея задум, формулюється тема, готується концепція, прес-реліз, документальний супровід. Подальша організація поділяється на творчу і технічну. Нами були сформовані робочі групи із студентів які брали на себе відповідальність за підготовку кожного етапу. Кожний етап обговорювався із викладачем. Особливу увагу варто приділити технічному етапу. Важливе правильне і уважне складання договорів, концепції, прес-релізу, етикетажу та його переклад, актів прийому-передачі і акуратне і дбайливе поводження з предметами мистецтва, в даному випадку, з полотнами, а також правильний монтаж (Лагутина).

Наступний етап – пошук виставкового простору і він є найскладнішим. Існує можливість представлення виставки в залах НАОМА, однак, ЗВО має ряд обмежень для відвідувачів, щодо доступу, безпеки та годин роботи, заклади закриті у вихідні дні та канікули. Так як організація і проведення виставки тісно пов'язаний із навчальним процесом, тому треба особливо уважно ставитися до планування часу. Запланований мистецький простір теж має свій план діяльності – проведення виставки потрібно узгодити із графіком студентів. Головною вимогою до приміщення є відповідні вимоги до охорони та експонування творів мистецтва. Для зазначених виставкових проєктів був задіяний простір Центру української культури та мистецтва (генеральний директор С. Долеско). Співробітники центру надали суттєву допомогу, як в технічному, організаційному, так і в творчому етапі реалізації процесу. Зали центру відповідно оснащені, наявна охорона, співробітники центру взяли на себе роботу по поліграфії, логістиці, технічній допомозі.

Виходячи із системи ситуативного реагування – на виконання будь якого виду робіт в просторі, варто закладати плюс 1 тиждень часу. Частину

завдань студенти можуть виконувати поза аудиторно та самостійно – збір інформації про авторів, створення прес-релізу, макетів афіш та запрошень, анотацій з біографіями авторів, по можливості, каталогів.

На наступному етапі необхідно визначитися із датою проведення. Організація художньої виставки вимагає виснажливої по інтенсивності координації роботи, тому будьте реалістичні щодо тимчасових рамок, які ви для себе встановлюєте. Варто починати планування заходи принаймні за 2–3 місяці, щоб у вас було достатньо часу на підготовку. Якщо є можливість, виберіть дату ближче до кінця тижня, коли у багатьох вихідний, і люди шукають, чим би зайнятися в місті. Бажано, щоб дати виставки не збігалися із святами. Так як в цьому випадку вам доведеться поборотися за увагу публіки (Как организовать художественную выставку, 2017).

Ви повинні чітко визначитися з датою, перш ніж приступати до наступних фаз планування, таким як резервування місця проведення і початок рекламної кампанії (Как организовать художественную выставку, 2017).

Наступний другий етап – робота із фондами. Відповідно до площі експонування нами відбиралося 30–35 картин із них обирались «ударні» роботи які можуть стати центром експозиції. Завчасно має бути погоджено процес пакування – який здійснюється під наглядом викладачів, фото фіксації, та транспортування. Пакування складає найбільш важливу складову для забезпечення збереження картин високої мистецької ваги. Тому перед початком цього процесу – варто провести лекцію по вимогам щодо пакування і транспортування на підставі «Інструкції з організації обліку музейних предметів» та «Инструкции по учету и хранению музейных ценностей, находящихся в государственных музеях СССР».

Паралельно із цим етапом починається процес реклами. Анонсування таких мистецьких проектів має здійснюватися не менш як за тиждень до дати відкриття. Основою анонсу є вже підготовлена концепція виставки. Окремі гості мають бути запрошені особисто. Підготовлюється сценарій проведення який варто відпрацювати за декілька днів до відкриття із врахуванням порядку виступаючих, передбачити заміни у випадку відсутності основних запрошених.

Загалом розсилка прес-релізів здійснюється:

- електронна розсилка на адреси ВНЗ, музеїв, культурних закладів і ін.;
- висвітлення інформації на офіційному сайті;
- висвітлення в соціальних мережах;
- освітлення на спеціалізованих інтернет-порталах;
- передача інформації в ЗМІ для анонсування;
- запрошення представників ЗМІ на відкриття виставки;
- рознесення афіш та запрошень;
- особисті дзвінки.

Для кожного з пунктів необхідно створити окремі списки (Лагутина). З часом формується власна клієнтська база.

Наступним етапом є монтування експозиції. На даному етапі ми використовуємо класичні музейні підходи (апробовані практикою) до створення експозиції із врахуванням існуючих умов. До творчої же частині відноситься безпосередньо архітектурно-просторова розстановка експозиції для її максимальної виразності і передачі глядачеві ідеї виставки. На цьому етапі відбувається обговорення, та вносяться необхідні корективи, художники за бажанням вносять свої пропозиції щодо побудови експозиції. В ідеалі, відповідно до існуючих методик, вибираються основні кольори виставки, їх повинно бути не більше трьох. Два кольори основних, як правило, контрастних один одному і один колір додатковий, нейтрального відтінку, але обов'язково поєднується з основними кольорами. Обов'язково треба врахувати поєднання обраних кольорів з колоритом виставкового залу. Кольори повинні бути асоціативно пов'язані з темою виставки.

В якості фону експозиції прекрасно можуть служити і банери з фотографіями, розкривають тему виставки, але потрібно пам'ятати, що банер, слугує фоном для виставки, має бути блідим, бажано монохромним, не повинен відвертати увагу глядача.

Традиційно експозиція будується за годинниковою стрілкою, але організатори виставки мають право вибрати будь-яку відповідну систему побудови композиційно-екскурсійного простору виставки. Визначаються експонати, на яких необхідно загострити увагу. Існує кілька способів акцентування уваги глядача:

– Виділення кольором. Експонат можна помістити на більш яскравому тлі, або на тлі, контрастному по відношенню до решти експонатів.

– Виділення простором. Можна відокремити експонат від інших, залишивши навколо нього вільного простору більше, ніж навколо інших експонатів.

– Виділення світлом. Експонат висвітлюється яскравіше, ніж інші предмети.

– Виділення обсягом. Експонат потрібно підняти над іншими (Лагутина).

Наступним етапом виступає складний процес відкриття виставки. Складність такого заходу, полягає в тому, що воно обмежене в часі і насичене імпровізацією через специфіку роботи і людського фактора. Головне завдання, як для організаторів, так і для художників, – це створення позитивного настрою. Для досягнення даного ефекту необхідно підібрати відповідний музичний супровід, який не буде відволікати відвідувача (Лагутина). Орієнтовний час проведення відкриття 40 хв.

По результатам відкриття обов'язково проводиться обговорення результатів, вже в аудиторії. Розподіляється робота по демонтажу

виставки та документальному супроводу цього процесу. Виявляються сильні та слабкі сторони проекту. Підготовлюються листи-подяки партнерам. Підсумовується кількість відвідувачів, аналізуються їх побажання по книзі відгуків. Головна увага акцентується на недоліках які студенти (вже як учасники процесу) можуть об'єктивно визначити та запропонувати шляхи вдосконалення. Студенти підготовлюють фото-звіти та відбірки репортажів ЗМІ із відкриття для сайту кафедри та ЗВО.

Висновки. Виставкова робота – одне з найефектніших і привабливих напрямків в сучасному художньому житті. Сьогодні, вимоги відвідувачів постійно зростають, існує тенденція спрощення стандартів та зниження якості проектів – недбалість у використанні матеріалів, зайвий піар, зниження якості смаків, запобігання перед відвідувачем та ін.. В Києві багато проектів і виставки змінюються часто. Готуються в дуже стислі терміни.

Основним конкурентом виставок і зразком смак став інтернет. Фактично не виходячи із дому ти можеш побачити виставки у найкращих музеях світу із якісним фото. Відвідувач втрачає відчуття реальності і розуміння різниці між оригіналом твору і якісним зображенням. Тому запровадження навчальних виставкових проектів, у першу чергу, покликане вихованню смаку, формуванню розуміння значення виставкового процесу, професійного розуміння й практичні навички роботи із оригіналом. Неупереджений погляд студентської аудиторії, їх ідеї, здатні привнести багато нового в цей процес і зацікавити коло молодих відвідувачів.

Наукова новизна в дослідженні сформульована методична послідовність основних етапів організації та проведення виставкового проекту студентами ЗВО. Визначено види робіт які студенти можуть здійснювати самостійно або під наглядом викладача. Також встановлено, що при виконанні певних умов, студенти творчих ЗВО можуть самостійно, цілісно і комплексно реалізувати виставковий проект, що становить вагому складову самостійної практичної підготовки.

Перспективи подальших досліджень. Формування методики та методичних рекомендації для впровадження позитивного досвіду.

Матеріали дослідження можуть бути використані в якості методичних рекомендацій при проведенні навчальної музейної практики та практичних занять із дисципліни експозиційна та виставкова діяльність музейна справа.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Андрес, Г. (2016). Специфіка організації і проведення практичних занять для студентів спеціальності "мистецтвознавство". В *Треті Платонівські читання*, Тези доповідей Міжнародної наукової конференції (с. 35). Київ: Фенікс.
- Вайдахер, Ф. (2005). *Загальна музеологія*. Львів: Літопис.

- Как организовать художественную выставку. (2017). Взято из <https://ru.wikihow.com>.
- Концепція розвитку виставкової діяльності від 24 липня 2003 р. № 459-р. (2003). *Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. Взято з <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/2319267#>.
- Лагутіна, В. (б. р.) Організація та керівництво виставковим процесом на прикладі виставки живопису "Золота". *Центр культури і мистецтва*. Взято з <http://www.cultura.kh.ua/uk/materiali/2801-organizatsija-ta-kiruvannja-vistavkovim-protsekom-na-prikladi-vistavki-zhivopisu-zolota>.
- Логутова, Е. (2005). *Организация художественных выставок в Санкт-Петербурге во второй половине XIX – начале XX вв.* (Дис. канд. ист. наук). Санкт-Петербургский государственный университет, Санкт-Петербург.
- Морозова, А.П. (2015). Организация художественной выставки как способ международной студенческой стажировки: На примере выставки "Краски Урала" в г. Прага. *Педагогическое образование в России*, 12, 173-176.
- Перевизнык, Н. (2012). 10 шагов в организации успешной арт-выставки [Интервью]. *Forbes Украина*. Взято из <http://forbes.net.ua/selfeducation/reports/1340031-10-shagov-v-organizacii-uspeshnoj-art-vystavki>.
- Рутинський, М.Й., & Стецюк, О.В. (2008). *Музеєзнавство*. Київ: Знання.
- Словник основних музейних та екскурсійних термінів*. (2013). *Megalib.com.ua*. Взято з http://megalib.com.ua/content/7988_slovník_osnovnih_myzeinih_ta_ekskursijnih_terminiv.html.
- Фецко, І.М. (2013). Особливості використання термінів музейної сфери. *Термінологічний вісник*, 2 (2), 108-112. Взято из [http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2(2)_21).
- Что такое инстабук. (2017). Взято з <http://romanovskaya.com.ua/instabook-albom-cto-eto-takoe>.
- Юренева, Т.Ю. (2003). *Музей в мировой культуре*. Москва: Русское слово.

REFERENCES

- Andres, H. (2016). Spetsyfyka orhanizatsii i provedennia praktychnykh zaniat dla studentiv spetsialnosti "mystetstvoznavstvo" [Specificity of organization and conducting of practical classes for students of the specialty "art studies"]. In *Treti Platonivski chytannia*, Abstracts of Papers of the 3rd International Conference (p. 35). Kyiv: Feniks [in Ukrainian].
- Что такое инстабук [What is an instacle]. (2017). Retrieved from <http://romanovskaya.com.ua/instabook-albom-cto-eto-takoe> [in Russian].
- Concept of development of exhibition activity from July 24 2003 № 459-r*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/2319267#> [in Ukrainian].
- Fetsko, I.M. (2013). Osoblyvosti vykorystannia terminiv muzeinoi sfery [Features of using the terms of the museum sphere]. *Terminolohichniy visnyk*, 2 (2), 108-112. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2013_2(2)_21) [in Ukrainian].
- Kak organizovat hudozhestvennyu vystavku* [How to organize an art exhibition]. (2017). Retrieved from <https://ru.wikihow.com> [in Russian].
- Lahutina, V. (n.d.) Orhanizatsiia ta kerivnytstvo vystavkovym protsesom na prykladi vystavky zhyvopysu "Zolota". *Tsentr kultury i mystetstva*. Retrieved from <http://www.cultura.kh.ua/uk/materiali/2801-organizatsija-ta-kiruvannja-vistavkovim-protsekom-na-prikladi-vistavki-zhivopisu-zolota> [in Ukrainian].

- Logutova, E. (2005). *Organizatsiya hudozhestvennykh vystavok v Sankt-Peterburge vo vtoroy polovine XIX – nachale XX vv.* [Organization of art exhibitions in St. Petersburg in the second half of the XIX – early XX centuries]. (Candidate's thesis). St. Petersburg University, St. Petersburg [in Russian].
- Morozova, A.P. (2015). Organizatsiya hudozhestvennoy vystavki kak sposob mezhdunarodnoy studencheskoy stazhirovki: Na primere vystavki "Kraski Urala" v g. Praga [Organization of an art exhibition as a way of international student internship: on the example of the exhibition "Colors of the Urals" in Prague]. *Pedagogicheskoe obrazovanie v Rossii*, 12, 173-176 [in Russian].
- Pereviznyk, N. (2012). 10 shagov v organizatsii uspezhnoy art-vystavki [10 steps in organizing a successful art exhibition] [Interview]. *Forbes Ukraina*. Retrieved from <http://forbes.net.ua/selfeducation/reports/1340031-10-shagov-v-organizacii-uspezhnoj-art-vystavki> [in Russian].
- Rutynskiy, M.I., & Stetsiuk, O.V. (2008). *Muzeieznavstvo* [Museology]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
- Slovnnyk osnovnykh muzeinykh ta ekskursiinykh terminiv* [Dictionary of basic museum and excursion terms]. (2013). Megalib.com.ua. Retrieved from http://megalib.com.ua/content/7988_slovnnyk_osnovnykh_muzeinykh_ta_ekskursiinykh_terminiv.html [in Ukrainian].
- Vaidakher, F. (2005). *Zahalna muzeolohiia* [General museology]. Lviv: Litopys [in Ukrainian].
- Yureneva, T.Yu. (2003). *Muzey v mirovoy kulture* [Museum in world culture.] Moscow: Russkoe slovo [in Russian].

UDC 378.091.33:069

Hanna Andres,
PhD in History Sciences,
Associate Professor,
National Academy
of Fine Arts and Architecture,
Kyiv, Ukraine
anandres@i.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2643-0944>

FEATURES OF THE PREPARATION AND IMPLEMENTATION OF EDUCATIONAL EXHIBITION PROJECTS AS A PART OF STUDENTS PRACTICAL EDUCATION

The aim of the article is to show projects in exhibition design are an invaluable resource for the effective organization and implementation of practical activities for students of museology, art studies, etc. The exhibition design gives students an opportunity not only to fulfil their creative potential, but also to acquire the practical skills necessary for a modern specialist.

Methodology of research. Current study is based on the principles of objectivity, consistency and general scientific research methods such as analysis and synthesis. The specifics of art exhibition design and synthetic method have been used to determine patterns. **Scientific novelty** consists in modelling the process of exhibition design with

students as main participants, in contrast to the similar process in the museum industry. **Conclusions.** In the article it is formulated the best practical education method for the execution of projects in exhibition design as the result of analysis of key features of such projects. We applied the research results on five exhibition projects of Ukrainian academic painting works held in 2015-2017.

Key words: exhibition design, paintings, museum consisting institution, process organization, practical tasks.

УДК 378.091.33:069

Анна Андрес,

кандидат исторических наук, доцент,

Национальная академия

изобразительного искусства и архитектуры,

Киев, Украина

anandres@i.ua

<https://orcid.org/0000-0002-2643-0944>

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ И РЕАЛИЗАЦИИ УЧЕБНЫХ ВЫСТАВОЧНЫХ ПРОЕКТОВ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРАКТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТУДЕНТОВ

Цель работы. Выставочные проекты – неоценимый ресурс эффективной организации и проведения практических занятий для студентов специальностей музееведение, искусствоведение и др. Выставочный процесс дает возможность студенческой аудитории не только реализовать свой творческий потенциал, но и приобрести практические навыки необходимые современному специалисту.

Методология исследования. Основой методологии исследования стали принципы объективности, системности и такие общенаучные методы исследования, как анализ и синтез. Аналитический метод – позволил выявить специфику процесса организации художественных выставок, а синтетический – определить закономерности. **Научная новизна** заключается в моделировании выставочного процесса, характерной особенностью которого является то, что основным его участниками выступают студенты, что значительно отличается от аналогичного процесса в музейном деле. **Выводы.** Проанализирован процесс реализации выставочных проектов и сформулирована методика работы со студентами при осуществлении выставочного процесса. Апробация результатов исследования осуществлена на пяти выставочных проектах произведений украинской академической живописи в течении 2015–2017 гг.

Ключевые слова: выставочный проект, произведения искусства, музей в составе учебного заведения, процесс организации, практические задания